

18.2.2025

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 182/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto koskien hallituksen esitystä laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien tieliikenneajoneuvojen tukemista koskevan lain muuttamisesta.

ITS Finland toimii digitaalisen liikenteen ja kuljetuksen kehittämisen yhteistyöfoorumina kooten hallinnon, tutkimuksen ja elinkeinoelämän toimijat yhteen. ITS Finland on voittoa tavoittelematon asiantuntijaverkosto, johon kuuluu noin 100 jäsenorganisaatiota, joissa työskentelee yli 30 000 työntekijää. Yhdistyksen tavoitteena on edistää liikenteen digitalisaation ja liikenteen uusien palvelujen toteuttamisen yleisiä edellytyksiä sekä tehdä tunnetuksi tieto- ja viestintätekniikan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Hallituksen esitys tiivistetysti

Tietosäätelyä koskevat ehdotukset ovat osa laajemman EU sääntelyn kansallista toimeenpanoa, ja ne tukevat myös hallitusohjelman tavoitteita parantaa liikennepalvelumarkkinoita, edistää digitalisaatiota ja automatisaatiota sekä kehittää uusia liiketoimintamalleja ja tehostaa liikennejärjestelmää.

Esityksellä muutetaan lakia liikenteen palveluista ja täydennetään EU-asetuksia vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista ja sähköisistä kuljetustiedoista. Esitys määrittää kansallisten tiedonvaihtojärjestelmien järjestämisen ja jakaa tehtäviä Liikenne- ja viestintävirastolle sekä Väylävirastolle, sekä linjaa niiden toteutusta ja mahdollista hankintaa Fintraffic Oy:ltä. Lisäksi esityksessä parannetaan lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta, veloitetaan toimivaltaisia viranomaisia edistämään liikkumispalvelujen yhteentoimivuutta, lisätään uusia tietolajeja liikenneasioiden rekisteriin, edistetään julkista valtaa käyttävien henkilöiden yhteystietojen saatavuutta sekä tehdään tietosäätelyyn päivityksiä ja tarkennuksia.

ITS Finland toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- Jakeluinfra-asetusta koskevat esitykset
 - Hallituksen esitys on kannatettava. Ehdotuksessa esitetään, että vaihtoehtoisten polttoaineiden julkisten lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjille ja omistajille toteutetaan yksilöllisesti tunnistekoodit, jotka ovat saatavissa yhteyspisteestä rajapinnan kautta. Liikenne- ja viestintävirasto valvoo tietojen toimittamista kansallisiin yhteyspisteisiin ja niiden toimintaa. Tunnisterekisteriorganisaation hallinnoimien ID-tunnisteiden osalta virasto varmistaa, että lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjät toimittavat tiedot kansalliseen yhteyspisteeseen säädösten mukaisesti.
 - Lisäksi ehdotetaan, että vaihtoehtoisten polttoaineiden yleisesti saatavilla olevien lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjien tai kyseisten pisteiden omistajien on varmistettava, että niiden palveluista on saatavilla staattista ja dynaamista dataa maksutta.

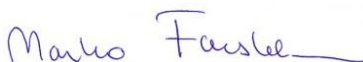
18.2.2025

- Esitykset edistävät tai ovat itse asiassa sen edellytys, että lataus- ja tankkauspisteistä voidaan tuottaa laadukasta ajantasaista tietoa eri osapuolille. Tämä on yksi keskeisiä laatutekijöitä liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien edistämässä ja kustannustehokkaassa toteutuksessa. Uusien vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraan tulee toimia yhtä luotettavasti ja helppokäyttöisesti kuin perinteisten fossiilisten polttoaineiden tankkausjärjestelmien.
- Sähköisiä kuljetustietoja koskeva esitys
 - Ehdotus on kannatettava, ja yrityksen näkökulmasta vapaaehtoisuus on periaatteessa hyvä, mutta kansallisesti olisi erinomaista, mikäli yrityksiä kannustetaan tai jopa tuetaan nykyistä aktiivisemmin hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia. Digitalisaation edistäminen on paras tapa edistää kuljetusketjujen tehokkuutta ja edistää päästötavoitteisiin pääsemistä.
- Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta koskevat esitykset
 - Kaikki toimet multimodaalisuuden edistämiseen ovat lähtökohtaisesti kannatettavia, kunhan niiden hyödyt ja kustannukset ovat tasapainossa. Tarvitsemme aktiivista yhteistyötä kestävien liikkumispalveluiden edistämiseksi, ja eri liikkumispalveluiden yhteentoimivuus on yksi keskeisiä mahdollisuuksia kestävämmän kulkumuotojakauman tavoittelussa.
 - Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi kertalippurajapintaa siten, että kertalippuun sisällytetään muutos- ja peruutusehdot. Käytännössä tämä koskisi pääasiassa markkinaehtoista kaukoliikennettä, sillä kaupunkiliikenteessä kertalippuisen matkan peruminen on harvinaista tai siihen ei ole mahdollisuutta. Tämä vaatii muutostöitä tietojärjestelmiin ja lisää kustannuksia rajapinnan toteutuksessa. Tämän lisävaatimuksen hyödyt ja kustannukset tulisi avata nykyistä paremmin.
 - Lisäksi lippuyhteistyön edistämiseksi ja sitä koskevien jo voimassa olevien velvoitteiden selkiyttämiseksi ehdotetaan, että laissa asetettaisiin toimivaltaisille viranomaisille nimenomainen velvoite lippuyhteistyön edistämiseen omalla toimialueellaan. Keinoksi esitetään yleisten sopimusehtojen julkaisemista, mutta ne eivät sinällään vielä ratkaise mitään. Tavoite on hyvä, mutta keinovalikoima varsin vaatimaton. Yleisten sopimusehtojen sijaan tulisi tarkastella kaupallisten ehtojen kehittämistä.
- Liikenneasioiden rekisteriä ja tietojenluovuttamista koskevat esitykset
 - Ei kommentoitavaa.

Lopuksi

Nyt toteutettavat toimet edistävät pienin askelin liikennepalvelulain ja hallitusohjelman tavoitteita. Liikenteen älykkäitä ratkaisuja kehittää Suomessa lukuisat kyvykkäät ja luotettavat yritykset. Hallituksen esityksessä nimitään Fintraffic Oy kaikkien ratkaisujen toteuttajaksi ja palvelujen tuottajaksi. Tämä on tietyissä tapauksissa perusteltua, kun kyseessä on selkeästi viranomaistehtävä tai esimerkiksi järjestelmät joihin muutoksia tehdään, on Fintrafficin ylläpidossa. Toimialan kehittymisen ja toimivien markkinoiden näkökulmasta asia tulisi kuitenkin harkita ja perustella aina tapauskohtaisesti. Ratkaisujen toteuttajan nimeäminen hallituksen esityksessä tulisi olla pikemminkin poikkeus kuin sääntö.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
ITS Finland ry